

Oppsummering av innspill til høring av forvaltningsplan for Saltstraumen marine verneområde – med Statsforvalterens kommentarer.

Innledning

Den 2.11.2023 ble forvaltningsplan for Saltstraumen marine verneområde med tilhørende enkel besøksstrategi for sportsfiskere sendt ut på offentlig høring. Det kom inn 20 uttalelser som vi i dette dokumentet har oppsummert og kommentert. Mange av uttalelsene retter seg mot forslaget til enkel besøksstrategi for sportsfiskere. Besøksstrategien hadde som mål å komme med tiltak for å begrense forsøplingen av sluker og fiskesnører i Saltstraumen. Besøksstrategien legger opp til å kanalisere sportsfiskere fra områder der det er lett å sette seg fast og områder der det er for sterk strøm for dykkere å rydde sluker, til noen færre fiskeplasser som er lettere å få ryddet (Ørneset, Kvitberget, berget nedenfor Kafe Kjelen og fjæra på Kappstø). Flere av uttalelsene ytret bekymring for at det vil bli stort press på disse fiskeplassene og nærmiljøene rundt. Det vil bli økt ferdsel og biltrafikk. Det ble ytret at en slik kanalisering krever tilrettelegging i form av mer informasjon, etablering av nye parkeringsplasser, toalettfasiliteter og håndtering av søppel. Dette er ikke noe vi kan finne løsning på alene i en besøksstrategi for sportsfiskere som fisker i verneområdet, men er noe som må tas opp i kommunens strategiske besøksplan for Saltstraumen som reiselivsdestinasjon. Vi vil forsøke å bidra til kommunens besøksplan med både innspill og midler.

Generelle uttalelser som ikke krever kommentering.

Saltstraumen kommunedelsutvalg skriver at planen oppfattes oversiktlig og enkel. Kommunedelsutvalget mener planen bør utformes på en måte som unngår å legge en unødvendig byrde på lokalbefolkningen, men samtidig sikre bærekraftig forvaltning.

Fiskeridirektoratet skriver at forvaltningsplanene, med besøksplan for sportsfiskere som fisker fra land, ser ut til å være gjennomarbeidet og det er positivt at den inkluderer en tiltaksplan som belyser forvaltningsutfordringene i Saltstraumen.

Nord fiskarlag viser til at verneforskriften for Saltstraumen marine verneområde ikke regulerer høsting av villlevende marine ressurser etter havressursloven og medfører derfor ikke konsekvenser for fiskerinæringens mulighet til å utøve fiskeriaktivitet i området. Lokalt fiskarlag har ikke kommet med innvendinger til forvaltningsplan og besøksplan.

Forum for natur og friluftsliv mener det er viktig å få fram at fiske er unntatt vernebestemmelsene og dermed ikke noe Statsforvalteren kan regulere i en forvaltningsplan. Allmennheten må være opplyst om dette fordi mange ønsker strengere regulering og vern. Forum for natur og friluftsliv er kritisk til at fiskeriressursene forvaltes av Fiskeridirektoratet gjennom havressursloven, da dette umuliggjør en fullverdig økosystembasert forvaltning.

Erling Svensen er kjent undervannsfotograf og medlem av Nasjonalkomiteen for hav som Norge har satt ned i anledning FN sitt havtiår. Svensen har dykket i 40 år og har drevet i flere tiår med registrering og dokumentasjon av arter langs norskekysten. Svensen skriver at Saltstraumen er unik – ikke bare for oss nordmenn – men for hele verden. Det er en eksplosjon av arter her som man sjelden finner, både når det gjelder biodiversitet – og når det gjelder antall. Svensen mener

at det er veldig viktig at dette unike habitatet blir spart for aktivitet som kan ødelegge det for det det er, og for kommende generasjoner.

Om forvaltningsplanen

Astrid Olsen mener besøksstrategien må revideres etter 2 år, og at referansegruppen må brukes til innspill og dialog om hvordan besøksstrategien ivaretar vernet og verneverdiene.

Forum for natur og friluftsliv etterlyser beskrivelse av rutiner for oppfølging av tiltak og frekvens for revidering av forvaltningsplanen.

Gunnar Lund viser til at forskere stadig gjør nye oppdagelser innen økologi, biologi og økosystemer. Ny kunnskap gjør at det må legges opp til at både verneforskriften og forvaltningsplanen må revideres med jevne mellomrom.

Statsforvalterens kommentar: Planperioden for forvaltningsplanen vil være på 10 år, men planen vil ved behov bli revidert før planperioden utløper.

Forum for natur og friluftsliv savner beskrivelse av hvorfor vi må verne naturen, hvilke avtaler (eks. Naturavtalen), nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser Norge har.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet til etterretning og tar med et avsnitt med de viktigste internasjonale forpliktelsene i forhold til marint vern som Norge har forpliktet seg til å følge.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener at det må komme med i forvaltningsplanen at Saltstraumen marine verneområde står oppført som «truet» og med «behov for tiltak» i naturbase.

Statsforvalterens kommentar: Alle områder der det er behov for tiltak står oppført som «truet» i naturbase. Vi mener at det framgår tydelig nok av forvaltningsplanen at naturverdier påvirkes negativt av avslitte sluker og fiskesnører og at det er behov for tiltak for å begrense dette. I Saltstraumen vil det nok kontinuerlig være behov for tiltak og statusen forbli «truet».

NIVA mener forvaltningsplanen har store mangler. Planen mangler definerte bevaringsmål og vil dermed ikke være et praktisk hjelpemiddel til å forvalte området og de marine verneverdiene i området. Naturverdiene er godt beskrevet, men ikke truslene og mulige tiltak for å bevare naturverdiene. Det er vanskelig å se hva planen består i, med unntak av at det er laget en plan/strategi for besøksforvaltning. NIVA mener det er bekymringsfullt og virker meningsløst at det viktigste planlagte skjøtselstiltaket er å finansiere frivillige fritidsdykkere til å rydde opp et omfattende forsøplingsproblem som skyldes tillatt fiske i verneområdet.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde skriver at forvaltningsplanen ikke inneholder noen konkrete bevaringsmål. Det står ikke noe om hvordan overvåking av naturtilstanden skal foregå. Det er vanskelig å se hvordan forvaltningen skal kunne utøves kunnskapsbasert og «føre var» uten bevaringsmål og overvåking. Det vises til at det står i formålet at området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåking. Det er ingen mål eller tiltak i planen som er egnet til å realisere dette.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde savner konkrete mål med forvaltningen av Saltstraumen marine verneområde. Målene må deretter danne grunnlaget for tilhørende konkrete planer og tiltak. Tiltakene og planene må være utformet slik at de er realiserbare og evaluerbare. Gjeldende forslag til forvaltningsplan inneholder ingen slik logikk, og dette er en stor svakhet med planen.

Statsforvalterens kommentar: Vi synes NiVA, Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde har en overdrevet forventning til forvaltningsplan og forvaltningsmyndighet.

Målsetningen til forvaltningen av Saltstraumen marine verneområde framgår av formålsparagrafen i verneforskriften. Bevaringsmål er et forvaltningsverktøy som brukes der det er behov for tilstandsovervåkning i etterkant av skjøtselstiltak. Det er Statens naturoppsyn som gjennomfører overvåkingen på oppdrag fra Statsforvalteren. Statens naturoppsyn leverer ikke tjenester under vann, derfor er det foreløpig ikke aktuelt med bevaringsmål under vann i marine verneområder i Norge. Det er et relativt nytt forvaltningsverktøy og det er kun de færreste verneområdene som har fått egne bevaringsmål. Det er på ingen måte sann at forvaltningen av verneområder står og faller på om verneområdene har fått bevaringsmål eller ikke.

Områdefakta

NIVA kritiserer at IUCN statusen står som *ikke vurdert* i planen. NIVA mener det bør synliggjøres at vernet i alle norske marine verneområder står svakt i forhold til IUCN-kriteriene.

Statsforvalterens kommentar: IUCN-statusen i den nettbaserte forvaltningsplanen autogeneres fra naturbase. Det er Miljødirektoratet som har ansvar for å sette IUCN-status på verneområder, og statusen for Saltstraumen marine verneområde står som «ikke vurdert». Det er ikke noen hemmelighet at forskningsmiljøer og naturvernorganisasjoner har kritisert Miljødirektoratet for å ha rapportert inn marine verneområder med høyere IUCN-status enn det som kriteriene for IUCN-kategoriene tilsier, men dette er ikke et tema for forvaltningsplanen for Saltstraumen marine verneområde.

Natur

Naturtyper beskrivelse

Fiskeridirektoratet viser til at det er registrert ett viktig bløtbunnsområde ved Godøya som ikke er beskrevet i forvaltningsplanen.

NTNU viser til at kartleggingen av naturtyper som det vises til i forvaltningsplanen er gjort etter NiN 1.0, og at Artsdatabanken i 2023 lanserte NiN 3.0. NTNU mener beskrivelsen av naturtypene må omarbeides til gjeldende versjon av NiN.

Statsforvalterens kommentar: Vi oppdaterer beskrivelsene av naturtypene registrert etter DN-håndbok 19 og tar med bløtbunnsområdet ved Godøya. Vi har planer om oppdatering av NiN-kartleggingen av Saltstraumen etter hvert, men foreløpig er kartlegging av marine naturtyper etter NiN 3.0 under utprøving, og det er ikke ennå publisert noen ny kartleggingsinstruks for denne versjonen av NiN.

Forum for natur og friluftsliv mener det må tilføyes en beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget for det marine økosystemet i Saltstraumen marine verneområde og hva som må gjennomføres for å bedre det.

Statsforvalterens kommentar: Forvaltningsplanen beskriver naturtyper og arter som finnes i det marine verneområde. Det er ikke noen plan for å øke kunnskapsgrunnlaget, men mer detaljerte kartlegginger vil bli gjennomført ved behov dersom søknadsbehandling krever dette.

Arter beskrivelse

Forum for natur og friluftsliv viser til at Saltstraumen marine verneområde er del av et av Norges 80 IBA-områder, og synes at forvaltningsplanen også bør beskrive kunnskap og informasjon om sjøfugl i området.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde er kritisk til beskrivelse av ærfugl i Saltstraumen, og ber Statsforvalteren endre beskrivelsen i overenskomst med dokumentert kunnskap.

Statsforvalterens kommentar: Rammene for det marine vernet omfatter ikke forvaltning av sjøfugl, selv om de befinner seg i verneområdet. Sjøfugl ivaretas indirekte ved at matfatet deres blir vernet. Siden sjøfugl ikke omfattes av verneformålet, vil de ikke få noen sentral plass i forvaltningsplanen. Det vil i avsnittet om friluftsliv i kapittelet om brukshistorikk bli nevnt at området er et av Norges 80 IBA-områder og at det kommer folk til området for å bedrive fugletitting. Det reageres på at vi i forvaltningsplanen har skrevet en bisetning om at Saltstraumen er leveområde for en «stor» koloni med ærfugl. Dette er relativt. Det er riktig at ærfuglbestandene i Saltfjorden og Saltstraumen går kraftig tilbake. Men det gjør også ærfuglbestandene langs hele kysten. Dette gjør at ærfuglen nå har fått status som sårbar (VU) på norsk rødliste for arter (2021). Men sammenlignet med andre steder er det ikke feil å fortsatt skrive at Saltstraumen har en «stor» koloni med ærfugl.

Geologi beskrivelse

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener beskrivelsen av jettegryter ikke yter området rettferdighet. Hensynet til jettegryter må implementeres i forvaltningsplanen.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet til etterretning og skriver litt mer om jettegrytene i Saltstraumen.

Annen negativ påvirkning

Gunnar Lund viser til forslaget om fredning av steinbit, grunnet i at fravær av steinbit kan medføre til vekst i kråkebollebestandene og nedbeiting av tareskog. Lund skriver at ærfuglen kanskje er like viktig som steinbiten til å regulere kråkebollebestanden og mener at den derfor også må bli inkludert i verneplanen. Ifølge rødlista har ærfuglen nasjonalt gått fra bærekraftig (LC) til sårbar (VU) i løpet av 11 år. Ærfuglen bruker Saltstraumen som vinteroppholdssted. For 40 år siden var det opptil 2-3000 ærfugler i straumen på vinteren. I dag er bestanden redusert med 80-90%, noe som Lund hovedsakelig relaterer til forstyrrelser av den stadig økende ferdselen av fritidsbåter i straumen.

Gunnar Lund skriver at Statsforvalteren, som øverste regionale organ, har ansvar for at truede arter og deres leveområder blir ivaretatt, jf naturmangfoldloven §§ 5 og 6, og mener Statsforvalteren bør pålegge reiselivsaktører som bruker Saltstraumen om å redusere sine aktiviteter når ærfuglen er mest sårbar.

Gunnar Lund viser til at det i forvaltningsplanen er nevnt at båttrafikk ikke kan begrenses, da det går ei biled gjennom Saltstraumen og at den er underlagt Kystverket. Ser en på kartet er ikke hele området underlagt bileden og farledsarealet gjennom Saltstraumen, så i dette området kan kommunen vedta en egen forskrift om begrensninger på ferdsel og fart uten å komme i konflikt med Kystverkets bestemmelser. Bodø kommune unnlot å ta med Saltstraumen, når de vedtok Forskrift om fartsbegrensning for fritidsfartøy, den 10. desember 2020. Dette ble nedstemt i formannskapet av hensyn til båtføreres sikkerhet.

Nord Universitet skriver at den store båttrafikken i området forstyrrer fuglebestandene i området, og viser til at de også er en del av det marine økosystemet i Saltstraumen.

Statsforvalterens kommentar:

Ærfugl spiser en del kråkeboller. Derfor er det ikke usannsynlig at en stor ærfuglbestand kunne vært med på å bidra til å regulere lokale kråkebollebestander og dermed bidra til å motvirke

nedbeiting av taeskog, som er en viktig verneverdi i Saltstraumen marine verneområde. Men verneforskriften regulerer ikke båtferdsel. Derfor er ikke dette et tema som kan behandles i forvaltningsplanen.

Forum for natur og friluftsliv savner mer kunnskap om (mulige) menneskelige påvirkninger i verneområdet, som for eksempel:

- Oppdrettsvirksomheten i Skjerstadfjorden.
- Påvirkning av bunnfauna fra forurensning.
- Utfordringer med spredte avløp og kloakk i kommunene.
- Forsøpling.
- Bygging i strandsonen, som har fortrenget leveområder for fugl og utøvelse av tradisjonelt friluftsliv.

NIVA mener planen også burde tatt med påvirkning som: Utrasing av masser fra veier knyttet til ekstremvær (viser til Ørneset i 2021), Påvirkning fra kloakk og avløp, herunder tålegrense for hva området tåler av ytterligere påvirkning av næringssalttilførsler fra økt turisme, utbygginger, landbruk og oppdrett. NIVA mener det er viktig at forvaltningsplanen tydeliggjør grunneiere, kommuner og andre offentlige og private instansers ansvar for å unngå negative påvirkninger på områdets verneverdier. Det bør komme fram fra planen hvem som har ansvaret for å vurdere den samlede belastningen på verneområdet, inkludert belastning/press fra utenforliggende virksomheter. NIVA mener områdets tålegrense for samlet utslipp av næringssalter bør beregnes, da dette er en fin metode for å vurdere effekten av samlet belastning.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar med og kommenterer utrasing av masse fra veien ned til Ørneset, utslipp fra avløpsanlegg, høsting av steinbit, båttrafikk som forstyrrer ærfugler og strandsjøppel under avsnitt om «Annen negativ påvirkning». Vi ser ikke behov for å beregne verneområdets tålegrense for utslipp av næringssalter. Verneområdet omfatter de strømpåvirkede områdene i og rundt de tre strømmene Saltstraumen, Sundsstraumen og Godøysstraumen. Saltstraumen er sågar en av verdens sterkeste tidevannsstrømmer. Vannets oppholdstid i området er svært kort. Det gjør at områdets tålegrense for næringssalter er svært høy. Daværende Høgskolen i Bodø gjorde i 1996 beregninger av terskelbassenget i Skjerstadfjorden sin tålegrense for utslipp av organisk materiale fra akvakultur. Beregningene viste at fjorden hadde svært stor tålegrense på grunn av den gode vannutskiftingen gjennom Saltstraumen. Vi anser at de samlede avløpsutslippene til selve verneområdet, eller til nærområdene til verneområdet, til ikke å ha nevneverdig negativ betydning for verneverdiene. Forvaltningsplanen omhandler forsøpling under vann. Bygging i strandsonen gjelder forhold utenfor det marine verneområdet, og tas ikke med i verneplanen.

Bruk og historikk

Friluftsliv

Bodø kommune viser til at Saltstraumen er utpekt som er IBA-område. På grunn av denne statusen kommer antakelig mange fugleinteresserte til Saltstraumen for å studere fuglelivet.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspill til etterretning og skriver litt om dette i planen.

Jakt og Fiske

Fiskeridirektoratet synes fiskeriinteressene kunne vært beskrevet mer i detalj, og har følgende forslag til endring av tekst som beskriver jakt og fiske:

«Verneforskriften regulerer ikke høsting etter havressursloven, med unntak for høsting av tang og tare. I Saltstraumen marine verneområde har Fiskeridirektoratet registrert

fiskeplasser som sporadisk brukes av lokale fiskere. I indre Saltfjorden er det registrert et rekefelt som strekker seg inn i det marine verneområde. I denne delen av verneområdet har Fiskeridirektoratet også registrert fiskeplasser for aktive og passive redskaper hvor det fiskes torsk, sei, kveite, uer og breiflabb. I Svefjorden er det registrert fiskeplasser for aktive og passive redskaper, et nord i fjorden som strekker seg fra Henningsvika til Vikran og et i Bunesbukta. På begge plassene fiskes det torsk, kveite, uer og breiflabb. Nord for 62°N er det forbudt å fiske uer, med unntak av fiske med jukse fra og med 1. juni til og med 31. august. Fiskeridirektoratet har også registrert et fiskefelt ved Laukeng hvor det fiskes etter torsk og sei. Ved Notneset er det registrert en låssettingsplass for sei som delvis ligger i verneområdet. Fiskeridataene er lagt inn på Fiskeridirektoratets kartdatabase og er tilgjengelig på Fiskeridirektoratets nettsider: <https://kart.fiskeridir.no/fiskeri>. I tillegg er det et intensivt fritidsfiske, spesielt i selve Saltstraumen. Dette fisket foregår både fra land og i fra båt. Det foregår også en del sportsdykking og fridykking i området der det harpuneres fisk».

Fiskeridirektoratet har på oppfordring fra Statsforvalteren sendt på høring forslag om fredning av steinbit i Saltstraumen marine verneområde. Bakgrunnen for dette er en rapport der Havforskningsinstituttet anbefaler sterkere vern av steinbit gjennom fiskerireguleringer, spesielt i verneområder som Saltstraumen. Høringsfristen er 16. mars 2024. Fiskeridirektoratet mener at dersom et forbud mot fiske av steinbit blir innført i Saltstraumen marine verneområde før forvaltningsplanen vedtas formelt, bør forbudet bli omtalt i forvaltningsplanen.

Nord fiskarlag viser til at det er kartlagt flere bruks- og ressursområder av fiskeriinteressene innenfor Saltstraumen marine verneområde. Fiskarlaget stiller seg bak fiskeridirektoratets innspill om å beskrive disse mer inngående i forvaltningsplanen. Informasjon finnes i Fiskeridirektoratets kartverktøy Yggdrasil.

Saltstraumen kommunedelstvalg ber om at lokal verving av steinbiten på en eller annen måte også inkluderes i forvaltningsplanen. Havforskningsinstituttet har konkludert med at tilstedeværelsen av stor steinbit kan være positiv for verneverdiene i verneområdet.

Statsforvalterens kommentar: *Vi tar innspillet fra Fiskeridirektoratet til etterretning og tar med hele teksten i avsnitt om Jakt og fiske. Steinbit ble vedtatt vernet i hele det marine verneområdet den 27.08.2024. Vi vil nevne dette i forvaltningsplanen, samt behørig informere om forbudet på våre informasjonsplakater.*

Forvaltning

Tiltaksplan

Astrid Olsen er bekymret for seistammen i Saltstraumen, og mener det bør opprettes en digital fangstdagbok tilgjengelig for alle som fisker Saltstraumen.

Statsforvalterens kommentar: *Verneforskriften regulerer ikke høsting etter havressursloven. Det gjør at forvaltningen av fiskeriresursene er Fiskeridirektoratets ansvar, også inne i det marine verneområdet. Sei vandrer mye, så det er neppe snakk om noen lokal stamme i Saltstraumen.*

Astrid Olsen reagerer på tekst til kunnskapsgrunnlag og forskning, og mener det synes være et stort behov for kontakt med marine forskningsmiljø. Olsen foreslår kontaktmøter med dykkere og marine forskningsmiljø for å utvikle en forskningsstrategi som øker kunnskap om arter i verneområdet og utviklingen i verneområdet.

Statsforvalterens kommentar: *Det framgår av verneformålet at det er en målsetning å beholde verneverdiene uten større grad av ytre påvirkning, og at området skal tjene som referanseområde*

for forskning og overvåkning. Det betyr ikke at forvaltningsmyndigheten skal initiere forskning og overvåkning, men arbeide for at området er egnet for at andre kan gjøre dette. Forvaltningen vurderer at vi per nå har tilstrekkelig kunnskap til vår forvaltning, og vil ved behov innhente ytterligere kunnskap.

Astrid Olsen viser til prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder, og mener dette må få betydning for utslipp fra boliger, landbruk og akvakulturnæring. Olsen mener at det må etableres dialog med parter som gir utslipp med mål om å finne løsninger med best tilgjengelige teknikker og driftsmetoder.

Statsforvalterens kommentar: Prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder skal vurderes i alle offentlige vedtak som berører naturmangfold, herunder behandling av nye søknader om tillatelse etter verneforskriften. Verneforskriften har ikke tilbakevirkende kraft. Hvis forvaltningsmyndigheten skulle krevd innskjerping av tidligere gitte tillatelser til utslipp vil forvaltningsmyndigheten bli erstatningspliktig. Det er heller ikke noen indikasjoner på at tålegrensen for utslipp på noen måte er nådd i Saltstraumen, så innspillet om å etablere dialog med parter som gir utslipp med mål om å finne løsninger med best tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som ikke relevant.

Astrid Olsen viser til tekst om strandsøppel, og at frivillige kan bidra. Dette bør initieres av Statsforvalter i samarbeid med Bodø kommune. Olsen foreslår at det initieres et lokalt prosjekt hvor reiselivsnæringen og friluftssinteresser tilbyr strandrydding som et tiltak for besøkende i Saltstraumen.

Statsforvalterens kommentar: Dette faller utenfor rammene til forvaltningsplanen for det marine verneområdet og er noe som heller bør spilles inn til kommunens strategiske besøksplan for Saltstraumen.

Nordland fylkeskommune viser til Regional plan for vannforvaltning i Nordland. Et av fokusområdene for planperioden 2022-2027 er plastforurensning og forsøpling. Planen viser til rapport av SALT som mener det er viktig at Nordland får på plass flere prosjekter som retter seg direkte mot kilden. Et tiltak som retter seg direkte mot kilden vil kunne å være å begrense fiskeredskaper (kroker og fiskeliner) på avveien. NFK håper at lokal vannområdekoordinator, Therese Meyer (Bodø kommune), kan brukes som en ressurs og kobles på ved behov i dette arbeidet.

Nordland fylkeskommune lanserer følgende forslag til nye tiltak i forbindelse med besøksforvaltning:

- Et pilotprosjekt hvor man innfører et forbud i en bestemt periode hvor man samtidig kan gjøre undersøkelser på hvilken effekt det har på naturmangfoldet.
- Skape dialog med marinbiologer ved Nord Universitet
- Miljøvennlige alternativer til fiskeredskaper. Informasjon og/eller restriksjoner for hvilke typer fiskeutstyr som anbefales/tillatt. For eksempel enkeltkroker fremfor treblekroker, tråd som ikke slites like lett, eventuelt en plantebasert tråd. Informasjon om teknikker for å unngå å sette seg fast i tang.
- Opprette samarbeid med dykkere som kan gjøre kartlegging for å utvide kunnskapsgrunnlaget.

Statsforvalterens kommentar: Vi vil primært ved hjelp av informasjon forsøke å få sportsfiskere til å la være å fiske steder der det er lett å sette seg fast og på steder det er for sterk strøm for dykkere til å rydde. Vi er i dialog med forskere ved Nord Universitet om metoder for å måle effekten av informasjonstiltakene, og muligheten for at dette kan gjøres som en masteroppgave eller lignende. Vi vurderer at vi har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for vår forvaltning og har ikke planer om å initiere nye kartlegginger.

NIVA skriver at ansvaret for oppryddingen av tapte sluker og snører legges på Bodø Sportsdykkerklubb. NIVA mener forvaltningsplanen bør inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av denne skjøtselen ved bruk av profesjonelle dykkere.

Statsforvalterens kommentar: Hensikten med bruk av dykkerne er å redusere miljøbelastningen av fritidsfiske i Saltstraumen. Vi ser at denne belastningen vil vedvare. Vi ser derfor at vi fortsatt må bruke ressurser på dette. Vi ser ikke at vi har behov for å legge egne retningslinjer ut over det som gjelder generelt.

Skjøtselsplan

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde etterlyser skjøtselsplan.

Statsforvalterens kommentar: Skjøtselsplaner brukes i forbindelse med ivaretagelse av kulturbetingede naturtyper, slik som slåttemark, naturbeitemark og kystlynghei. Det er ikke nødvendig her.

Forvaltningsutfordringer

NIVA er kritisk til at det i forvaltningsplanen slås fast at håndtering av strandsøppel ikke er en forvaltningsoppgave, og mener at det vil være et skjøtselstiltak som bidrar til å unngå at verneverdiene forringes gjennom forurensing av blant annet microplast.

Statsforvalterens kommentar: Vi er enige med NIVA at det er viktig med tiltak for å redusere marin forsøpling. Derfor bidrar Statsforvalteren med en rekke oppgaver for å redusere dette, som å føre tilsyn med virksomheter, samt å følge opp at de har en god håndtering av ulike typer avfall og leverer avfall til godkjent mottak. Vi godkjenner avfallsplaner for havner, håndtering av granulater fra kunstgressbaner og jobber for en god håndtering av brøytet snø. Vi bidrar også etter behov til å hjelpe til med å legge til rette for effektiv og samordnet opprydding av strender, men å gå inn å arrangere strandryddeaksjoner er vi ikke rigget for å gjøre.

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Erling Svensen mener at man ikke må gi dispensasjoner til høsting av alger, da tareskogen er et utrolig viktig habitat for oppvekst av arter og bør vernes spesielt.

Erling Svensen mener uttak av sand må totalforbys. Sand er viktig habitat for mange arter som lever på og i sand, og som er viktige for andre arter lengre oppe i næringskjeden.

Statsforvalterens kommentar: Vi er enige i at tareskog og skjellsand er habitater som det er viktig å ta vare på. Det er tidligere kun gitt svært begrensede tillatelser til grunneiere for høsting av tang og tare til bruk i matlaging og uttak av skjellsand til bruk som strøsand, men terskelen for å få lov til slike tiltak i det marine verneområdet er høy. Dette står nærmere beskrevet i avsnitt om «Forvaltningsmyndighetens retningslinjer».

Erling Svensen mener at man ikke må tillate verken nye kloakkutslipp, mudring eller fiskeoppdrett da vannmassene lett blir overgjødset, noe som stimulerer uønskede arter, slik som trådalger, til å eksplodere i antall.

Statsforvalterens kommentar: Det er ikke tillatt med mudring eller havbruk i Saltstraumen marine verneområde. Det vil kunne bli gitt dispensasjoner til nye avløpsanlegg. Foreningsloven har strenge regler for rensing av nye utslipp. Saltstraumen er ikke en lokalitet som er spesielt sårbar for organiske tilførsler. Vannets oppholdstid i området er svært kort.

Saltstraumen kommunedelsutvalg mener det kan være hensiktsmessig å vurdere begrensninger knyttet til både utvidelser av eksisterende flytebryggeanlegg og etablering av nye brygger for kommersiell bruk.

Statsforvalterens kommentar: Vi vurderer at dette ikke hører hjemme i en forvaltningsplan for et verneområde, men må tas opp i forbindelse med rullering av kommunens kystsoneplan.

Besøksstrategi for Saltstraumen marine verneområde

Innledning

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener forsidebildet på besøksstrategi uheldig da det viser område som er markert rødt i strategien.

Statsforvalterens kommentar: Vi har endret på besøksstrategien og tatt vekk bilde.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener besøksstrategien må ha en plan for når den skal evalueres i forhold til ønsket effekt. Og det må være en plan for hvordan denne effekten kan måles.

Statsforvalterens kommentar: Vi er i dialog med Nord Universitet for å finne metoder for å måle effekter av informasjonstiltakene. Vi ser for oss bruk av fotopunkter, der antall fiskere både fra land og i båt, registreres fra bildene med jevne mellomrom. Vi vil ikke binde oss til bestemte evalueringstidspunkter, men vil gjøre endringer når vi ser behov for dette.

Kunnskapsgrunnlaget

Sårbare verneverdier

NIVA viser til at det i besøksstrategien står det at faunaen og floraen i strømrrike områder generelt er robuste mot de fleste typer forstyrrelser. NIVA mener dette er en kraftig påstand, uten referanse, og bør fjernes.

Statsforvalterens kommentar: Vi har endret på besøksstrategien og tatt vekk avsnitt om sårbare verneverdier.

Sportsfiskeren

Bodø kommune bemerker at begrepene «sportsfiskere», «fritidsfiskere» og «turistfiskere» brukes i besøksstrategien. Man bør bruke ett begrep, og definere hvem man mener i innledningen.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillet til etterretning. Vi vil bruke betegnelsen sportsfiskere, da dette er det mest dekkende begrepet.

Mål

Erling Svensen viser til de tusenvis av sluker og snører man ser når man dykker i Saltstraumen, og mener at man ved å legge begrensninger på hvor og hvordan man fisker kan redusere dette kraftig. Aller helst ser Svensen at fising fra land ble forbudt i Saltstraumen, men at man i alle fall bør styre dette fisket til spesielle steder der minst redskap går tapt, og der det kanskje kan ryddes på en grei måte.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde skriver at alle de grønne sonene er tilgjengelig for profesjonelle dykkere fra land, og er ut fra det gode valg.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener fiske fra båt må inkluderes i besøksstrategien, all den tid denne formen for fiske er en vesentlig bidragsyter til utfordringene. Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener det burde være mulig å regulere hvilke fiskeredskaper det fiskes med.

Aina Pedersen – Kjelen Kafe: mener rådet om å ikke fiske sentralt i Saltstraumen ikke bare bør gjelde fiske fra land, men også fiske fra båt.

Astrid Olsen mener tiltak for å begrense tap av sluker og snøre må gjennomføres for både fiske fra land og båt.

NIVA mener forsøplingen også fra fiske fra båt bør inkluderes i besøksstrategien. Ut fra prinsippet om at tiltakshaver skal betale kostnadene så bør forvaltningsplanen inneholde en plan/oversikt for hvordan fritidsfiskerne skal betale for oppryddingsarbeidet av sluker og snører. Det kan de f.eks. gjøre i form av en ilagt fiskekort-avgift, noe som også vil gi en oversikt over hvor mange som fisker i området, og hvordan fritidsfisket utvikler seg over tid. Innsatsbehovet for å fjerne sluker og snører vil da kunne sees i sammenheng med utviklingen i antall fiskere og risikoen for å miste fiskeredskap i verneområdet.

Nord Universitet støtter forslaget om røde og grønne soner, dersom sportsfiske ikke kan forbys. Men tiltaket vil sannsynligvis ikke minske fiskepresset i verneområdet i stor nok grad til å bedre fiskebestandene, da en stor del av sportsfiske skjer fra båt og noen vil uansett fiske i de røde sonene.

Statsforvalterens kommentar: Vi vurderer at det er sportsfiskingen fra land er hovedårsaken til de store mengdene sluker og fiskesnører som slites i Saltstraumen. Derfor er det dette som vil bli fokus på i denne forvaltningsplanen. Vi vil imidlertid følge med på fiskingen som gjøres fra båt i Saltstraumen og vil vurdere om det vil være behov for tiltak på et senere tidspunkt.

Gunnar Lund mener fiske fra båt kun burde være tillatt for fastboende i Saltstraumen. De kjenner strømforholdene og tap av redskap vil bli betydelig redusert. Lund mener Statsforvalteren må begrense båttrafikken som ikke er nødvendig i Saltstraumen i påvente av resultater fra forskning på hvilke effekter av støy fra båttrafikk har på livet i havet.

Stig Skålbunes mener lokalbefolkningen bør være fritatt fra fiskerestriksjoner og at man ikke havner fengsel om man er uheldig å få en steinbit på kroken.

Kenneth Nilsen foreslår at fastboende/grunneiere i Saltstraumen-området beholder retten til å fiske i hele området og derfor unnlates fra disse planene, hvor avmerkede soner bestemmer hvor sportsfisking kan skje. De fastboende/grunneiere har historisk sett i stor grad etablert seg i området, for nettopp å kunne fiske og høste fra Saltstraumen og sitter på mange generasjoners erfaring og kunnskap om forholdene i Saltstraumen og fisking i Saltstraumen. Erfaring og kunnskap som tilreisende/turister ikke har. Nilsen foreslår derfor at fastboende/grunneiere unnlates fra disse restriksjonene og at de beholder sin historiske rett til fritt fiske i Saltstraumen.

Statsforvalterens kommentar: Vi har ikke hjemmel til å forby fisking, men kun anbefale at fisking ikke gjøres på bestemte steder. En slik anbefaling vil være lite verdt dersom turistene ser at lokalbefolkningen ikke bryr seg om anbefalingen. Skal anbefalingene ha noen effekt må alle støtte opp om dem.

Bodø kommune oppfordrer Statsforvalteren til å gå i dialog med Fiskeridirektoratet om egne strengere reguleringer for fiske i området generelt, for eksempel med tanke på hva slags fiskesnøre og sluker det kan fiskes med.

Forum for natur og friluftsliv skriver at det er viktig å hegne om allemannsretten og retten til å fiske gratis i sjøen, men viser til at Saltstraumen marine verneområde er et lite geografisk område som er unik i internasjonal sammenheng, som åpner for strengere regulering. Forum for natur og friluftsliv mener at mangelen på strenge reguleringer og forbud bidrar til å svekke statusen og tilliten til vernet. Forum for natur og friluftsliv skriver at det ellers bare er å støtte og premiere dykkerklubben for deres utmerkede innsats med å rydde fiskesnører og sluker.

Stig Skålbunes er positiv til fredning av steinbit. Skålbunes mener det også må lages et besøksstrategikart for dykkerne, og viser til at deres harpunering har rasert steinbitbestanden og at de kan skade fauna og flora når det går ut på grunna med store svømmeføtter.

NIVA mener at det bør være et bevaringsmål å opprettholde store individer av steinbit, torsk og kveite. For å unngå at dykkere tar ut viktige topp-predatorer bør planen inkludere regulering av undervannsjakt. Generelt vil sportsdykking i Saltstraumen kunne bidra positivt til folks forståelse for at verdifulle naturområder må tas vare på, og bidra til «ocean literacy», dvs. havkunnskap.

Statsforvalterens kommentar: Vi har i utgangspunktet ikke hjemmel i verneforskriften for å regulere fiske i verneområdet, men vi vil søke dialog med fiskeridirektoratet om muligheter for reguleringer. Dette ble gjort med steinbit, og Fiskeridirektoratet vedtok 26.08.2022 et forbud mot fangst av steinbit innenfor verneområdet.

Tiltaksplan for Saltstraumen marine verneområde

Kanaliseringsplan av sportsfiskerne

Aina Pedersen – Kjelen Kafe: mener kanalisering vil medføre en del mer trafikk i Ripnes – behov for offentlig toalett, søppelbokser, flere parkeringsplasser. Det er viktig at infrastruktur og informasjon er på plass til sommersesongen.

Bodø kommune skriver at det ikke kommer fram i besøksstrategien hvordan man ser for seg å løse eventuelle behov for tilretteleggingstiltak på land i forbindelse med de grønne sonene. Hvordan og når behovet for eventuelle tiltak på land skal vurderes, og hvem som skal vurdere dette. Kommunen mener grunnleggende tiltak bør være på plass før man anbefaler sonebasert fiske, og at det blir satt av midler til finansiering av nødvendig tilrettelegging på land.

To av de fire grønne områdene, Ripnes og Ørnes, er i dag populære fiskeplasser, og den grunnleggende tilretteleggingen fungerer tilfredsstillende for de som fisker der i dag.

Ripnes: 100 meter kystlinje med plass til 6-7 personer.

Ørneset: 400 meter kystlinje hvor det er mulig å fiske for 10-15 personer samtidig. Blant annet en HC-tilpasset fiskeplass. Det er utedoer, søppelbokser og HC-parkering. Det er begrenset parkering både nede på selve Ørnes og på eksisterende parkering nærmere fylkesveien.

Kvitberget: 100 meter kystlinje. Begrenset antall fiskere samtidig. Privat vei. Ingen offentlig parkering. Ikke toalett eller søppelhåndtering.

Kapstø: 400 meter kystlinje, hvorav 150 meter egnet for fiske. Begrenset antall fiskere samtidig. Veien fra hotellet til Kapstø er bare kjøring til eiendommene tillatt. Ingen offentlige parkeringsplasser, toaletter eller søppelhåndtering.

Bodø kommune viser til at det er startet opp et samarbeid mellom næringsaktørene i Saltstraumen, Visit Bodø og Bodø kommune. Det skal lages en besøksstrategi som inkluderer behov for parkering, toaletter, søppelhåndtering mm for besøkende.

Bodø kommune planlegger å lage skjøtselsplan for Saltstraumen i 2024. Områdene som anbefales som fiskesoner kan stå i et motsetningsforhold til ønsket om å bevare viktige naturtyper. Det er viktig å få tatt en vurdering av dette. Kommunen viser til at naturverdiene på land på østsiden av strømløpet ble kartlagt i 2021 etter Miljødirektoratets instruks, og foreslår at naturverdiene på vestsiden av strømløpet også kartlegges.

Fiskeridirektoratet har ikke innvendinger til tenkt plassering av de grønne og røde sonene inntegnet på kart, og mener dette er et godt tiltak for å begrense sluktaket.

Kapstø Velforening forstår og støtter målet om å redusere omfanget av avslitte fiskesnører og sluker. Velforeninga er imidlertid bekymret for den økte belastningen på de fire områdene der fiskeplasser anbefales, og da spesielt Kapstøfjæra, som ligger i foreningens nærområde. Området ligger i et boligområde som ikke er tilrettelagt for besøkende. Det mangler viktige fasiliteter som toaletter, renovasjon og parkering. I dag oppleves det betydelig utfordringer med turister som parkerer på private områder og går gjennom hager, plener og terrasser for å finne veien til fiskeplassene. En kanalisering av enda flere fiskere til Kapstøfjæra vil utgjøre en betydelig belastning for fastboende, med bekymring for både trafikk, boligverdiene og den generelle trivselen. Velforeningen mener det er nødvendig å finne balanserte løsninger som ivaretar både turistaktiviteter og lokalbefolkningens interesser. Velforeningen viser til at Kapstøfjæra er en vanskelig fiskeplass for besøkende som ikke er kjent med optimale plasser og tidspunkter for fiske i forhold til flo og fjære. Det er også utfordringer i forhold til at det er flere båtfortøyninger i dette området. Velforeningen viser til at Kapstøskjæret er en bra fiskeplass, men har bare plass til 5-6 stykker av gangen. Skjæret flør over på flo, og lokalbefolkningen har mange ganger måttet ro ut og redde i land turistfiskere som har fødd fast på skjæret.

Nordland fylkeskommune viser til at store deler av landområdene rundt Saltstraumen er statlig sikrede friluftsområder. Kommunen er lokal forvaltningsmyndighet friluftsområdene, og utarbeider egne forvaltningsplaner for områdene. Fylkeskommunen har ansvar for veiledning og fordeling av tilskudd. Fylkeskommunen mener at forvaltningsplanene for verneområdet og de statlig sikrede friluftsområdene bør sees i sammenheng.

Saltstraumen kommunedelsutvalg mener besøksstrategiplanen må sees i sammenheng med de eksisterende utfordringene knyttet til parkering og toalettforhold i Saltstraumen. Det er avgjørende å utvikle de grønne områdene på en måte som imøtekommer behovene til besøkende, samtidig som det tar hensyn til lokalbefolkningen og ikke forårsaker ulemper. På nåværende tidspunkt mangler disse områdene nødvendige fasiliteter som parkering, toalettfasiliteter og avfallshåndtering. Det er viktig at disse infrastrukturelle elementene er på plass før planen iverksettes. Per nå har kun det grønne området ved Ørnes, kommunal parkering, mens de øvrige foreslåtte grønne områdene mangler tilstrekkelig parkeringskapasitet. Det er også reist spørsmål om de anbefalte grønne områdene ved Kapstø, spesielt med tanke på tilgjengeligheten via en gangvei som leder til området.

Saltstraumen kommunedelsutvalg er bekymret for at økt aktivitet i Kapstøfjæra vil være i strid med mål som er satt i besøksstrategiplanen om å få redusert omfanget av avslitte fiskesnører og sluker i Saltstraumen. Dersom besøkende ikke er kjent med optimale tidspunkt i forhold til flo og fjære kan dette medføre tap av sluker ved hvert kast. Kapstøskjæret, som allerede er en populær fiskeplass, har begrenset kapasitet. Max 5-6 personer på fjære sjø. På flo flør skjæret over. Bortenfor er det 1-2 fiskeplasser ved fjære og 5-6 plasser ved flo. Kommunedelsutvalget er bekymret for hvordan det skal gå med hekkende sjøfugl dersom det kommer enda flere turister som skal fiske i Kapstøfjæra. Videre er det etablerte fortøyninger i området.

Saltstraumen kommunedelsutvalg viser til Miljødirektoratets nettside, som indikerer at prosessen med et mulig EU-forbud mot bruk av bly i sluker er i slutfasen. Kommunedelsutvalget mener derfor at det bør utvises forsiktighet når det gjelder å innføre forbudte og anbefalte områder for sportsfiskere i påvente av denne saken. Kommunedelsutvalget mener det vil være fornuftig å utsette innføring av besøksstrategiplanen inntil denne saken er avgjort.

Stig Skålbunes mener at om ikke turistnæringen blir stilt ansvarlig for sine besøkende, så vil det gå hardt ut over miljøet. Skålbunes mener det ikke vil være nok med opplysningstavler, men at næringen må ta sin del av ansvaret med å veilede sine besøkende. Skålbunes ser for seg parkeringskaos når fiskeplassene/grønne sonene er ønsket så komprimert. Tettheten med fiskere vil gjøre at det vil slites mer sluker. Det vil bli problemer med parkering utenfor Kafe Kjelen, og økt persontrafikk gjennom boligfeltet på Kapstø. Skålbunes mener lokalbefolkningen

har nådd et metningspunkt i forhold til turismen for lenge siden. Det er et stort press på hele området.

Veronica Johansen og Ronny Hanssen som bor på Kapstø skriver at de allerede i dag opplever stor belastning fra turisttrafikken. De er bekymret for hva som skjer dersom det legges føringer for at sportsfiskerne bare kan fiske på fire begrensede områder i Saltstraumen, hvorav et i Kapstøfjæra. Johansen og Hanssen skriver at adkomsten til Kapstøfjæra er en gangvei, der kjøring bare er tillatt for å komme seg til eiendommene. Området er ikke tilrettelagt for økt trafikk. Det er ikke toalettfasiliteter, ingen søppelkasser eller parkeringsmuligheter. Johansen og Hansen skriver at de gjerne vil ha turistene til Saltstraumen, men ikke i hagene til folk. Det ønskes at turistene skal få mulighet å fiske over et større område uten at det offentlige skal legge føringer for at kun kan fiskes i fire områder der det i dag ikke er tilrettelagt eller tatt hensyn til lokalbefolkningen. Johansen og Hanssen mener det er mest fornuftig og minst inngripende overfor lokalbefolkningen å henvise sportsfiske og turistene ned til brufoten og området rundt der. Der er det parkering, toalettfasiliteter og søppelkasser om sommeren. Kyststien er også tilrettelagt for turister som innbyr til å fiske over et større område.

Helge Jacobsen, Wenche Antonsen og Martin Andre Antonsen er naboer til den foreslåtte grønne sportsfiskesonen i Kapstøfjæra. De opplever allerede i dag store belastninger med turister som krysser gjennom hager, parkerer på plener og langs private veier, noe som fører til støy, søppel og terrengslitasje. Å øke aktiviteten i dette området vil forverre situasjonen og påvirke vår bo- og livskvalitet negativt. Jacobsen, Antonsen og Antonsen oppfordrer derfor til en revurdering av anbefalingen for sportsfiske i Kapstøfjæra og foreslår heller naturlige områder som allerede er tilrettelagt for allmenn ferdsel, for eksempel brufoten til Saltstraumbua. Dette vil ikke bare bidra til å bevare vår private eiendom, men også sikre en bedre fordeling av besøkende og dermed redusere konfliktpotensialet mellom turister og lokale beboere. Jacobsen, Antonsen og Antonsen mener også at Kapstøfjæra ikke er egnet for uerfarne sportsfiskere på grunn av sitt komplekse miljø med mye tang og tare, og store forskjeller mellom flo og fjæra, samt tidvis sterk undervannsstrøm.

Ruben Høiskar og Ann Kristin Edvinsen bor ved sjøen på Tuv og er plaget med sportsfiskere som tar seg til rette på eiendommen. Høiskar og Edvinsen ønsker seg et fiskeforbudtskilt for sportsfiskere.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener det er reell fare for at fisket øker i andre områder – i så fall vil forurensningen bare forflyttes til nye områder.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar innspillene om at det på nåværende tidspunkt er uheldig å anbefale røde og grønne fiskesoner til etterretning. En slik anbefaling må gjøres i samarbeid med kommunens arbeid med å lage en besøksstrategi for Saltstraumen som inkluderer behov for parkering, toaletter, søppelbehandling mm for besøkende. En stor del av arealene langs Saltstraumen er statlig sikrede friluftsområder, og det må sees på om virkemidler knyttet til disse områdene kan bidra. Dette arbeidet vil ta litt tid. I påvente av at dette arbeidet gjøres vil Statsforvalteren så snart som mulig få opp tavler som informerer om de negative konsekvensene med fiskeforbudtskilt, for å endre atferd under fiskeforbudtskiltet på området.

Informasjonstavler

Aina Pedersen – Kafe Kjelen mener at det også bør settes opp informasjonsskilt ved Kjelen Kafe, der det faktisk skal kanaliseres fiske. Det bør settes opp skilt på alle plasser som er markert på kart, men også på butikken der det er mange folk innom, og bedriftene som ligger nært Saltstraumen.

Astrid Olsen mener det må opplyses om konsekvensene av tapt line og fiskeutstyr, og markedsføre at tapt fiskeutstyr registreres i appen «Fritidsfiske», noe som kan bidra til oversikt over hvor utstyr blir tapt.

Bodø kommune synes planen for plassering av skilt ser fornuftig ut med tanke på hvor folk går inn i områdene hvor det fiskes på i dag.

Fiskeridirektoratet oppfordrer til at Statsforvalteren informerer om et eventuelt forbud mot fangst av steinbit på verneplakatene.

Forum for natur og friluftsliv støtter de foreslåtte hovedinformasjonspunktene og oppsett av nye verneplakater og temaplakater. FNF støtter også målet om å få redusert omfanget av avslitte fiskesnører og sluker i Saltstraumen. FNF mener at fritidsfiskerne (fiskere med stang, fra land) må i tillegg til å kanaliseres bort fra steder med stor sjanse for å slite sluker/fiskeredskaper, bevisstgjøres gjennom informasjon og bilder om de uheldige konsekvensene av et uregulert fiske i Saltstraumen. I tillegg må fiskerne få informasjon om:

- Hvordan man kan forebygge/unngå å miste/slite sluker (fiskemetoder)
- At fiskesnører og slitte fiskeredskaper er en trussel mot verneverdiene
- At plastemballasje (eksempelvis emballasje fra innkjøpt fiskeutstyr), alt fra snørestumper og øvrig søppel skal kastes i søppelbøtter. Det må i den forbindelse informeres om at fiskesnører bruker hundrevis av år på å brytes ned (til mikroplast).

Kapstø Velforening mener at informasjonspunkter er kritisk for deres effektivitet, og anbefaler at lokale tas med på konsultasjon før skiltplanen iverksettes. Det påpekes spesifikt at plasseringen av skilt på Kapstø ikke virker hensiktsmessig. Det foreslås heller en plassering ved snuplassen nederst i Kapstø.

Nordland fylkeskommune er positiv til flere ting som nevnes i forvaltningsplanen og besøksplanen for Saltstraumen marine verneområde. Det ene er informasjonplakater som skal gi bedre kunnskap for besøkende om blant annet viktige naturverdier og utfordringer tilknyttet forsøpling. NFK mener det bør settes ut plakater på samtlige parkeringsplasser i området, og at plakatene også belyser konsekvensene av fritidsfiske, gjerne med visuelle virkemidler.

Nordland fylkeskommune oppfordrer til samarbeid med Bodø kommune for å få til en god skilt- og informasjonsplan for hele området.

Saltstraumen kommunedelsutvalg mener at dersom blyforbudet innføres vil behovet for å rydde sluker endre seg. Kommunedelsutvalget mener det heller må fokuseres på riktig skilting, istedenfor å markere fargesoner på kart. Kommunedelsutvalget foreslår at det lages et enkelt kart eller bilde som illustrerer grunnforholdene. Det vil hjelpe fiskerne med å ta veloverveide valg om hvor det er hensiktsmessig å stå.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener at det må henges opp plakater på en rekke flere steder enn i besøksstrategien. Den unike geologien i strømmen må også løftes fram på verneområdeplakaten. På fiskevett-plakat må det stå at «catch and release» er forbudt i Norge, likeledes fredningstid for kveite og regler for minstemål og max størrelse. Minstemål for andre arter. Evt fangstforbud av steinbit. Anbefale fiske med enkeltkrok og ikke fiske med tunge sluker. Info om avlivning og hvor gjøre av fiskeavfall. Tavlene må være tydelig på hvor man kan og ikke kan fiske. Tavlene må være på tysk og engelsk og ha QR-kode for tilleggsinformasjon.

Statsforvalterens kommentar: Vi tar til etterretning at det ønskes satt opp plakater på flere steder enn angitt i planen. Det vil bli laget en hovedplakat, en temaplakat om naturverdier og en temaplakat om de negative sidene med sportsfiskingen og råd for å unngå å slite snører. Det vil

også bli informert om forbudet mot fangst av steinbit. Plakatene vil få norsk, engelsk og tysk tekst.

Rydding av fiskesnører og sluker

Kapstø velforening er positiv til at Statsforvalteren støtter Sportsdykkerklubbens dugnadsrydding av sluker og snører.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener konsentrasjon av forsøpling til færre områder krever at de aktuelle områdene må ryddes jevnlige, minst 2 ganger i året, for ikke å bli totalt ødelagt. Ryddearbeidet kan ikke baseres på frivillige dykkere. Å rydde fiskeliner i sterk strøm medfører stor risiko for fritidsdykkere. Arbeidsdykkere har helt annet nivå av sikkerhet. Stiller spørsmål med om det er etisk riktig av Statsforvalteren å lene seg så tungt på frivillige dykkeres innsats, med tanke på risikoen frivillige utsetter seg for.

Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde mener tiltaket med rydding av sluker og snører er for vagt, uspesifikt og derfor lite egnet til å sikre en effektiv opprydding – viser til forbehold om bevilgninger og at det er dykkerfirmaer som er interessert i oppdraget – mener det må inngås avtaler med arbeidsdykkerfirma over flere år av gangen.

Statsforvalterens kommentar: Forsøplingen av sjøbunnen fra fritidsfiske er et betydelig problem. Uavhengig av forvaltningsløsninger på dette på land, vil det fortsatt være behov for å rydde sluker og fiskesnører i straumløpet. Statsforvalteren vil til enhver tid søke løsninger innenfor gjeldende regelverk, tilgjengelige ressurser og praktiske løsninger for å gjøre dette.

Annet

Nordland fylkeskommune uttrykker at de er positive til et forbud på fiske av steinbit, som nå er sendt ut på egen høring.

Forum for natur og friluftsliv er positiv til at steinbit foreslås fredet av Fiskeridirektoratet, noe de tror har stor aksept blant brukere av verneområdet og andre interesser.

Forum for natur og friluftsliv mener at alle vedtak fattet av Statsforvalteren og kommunen som kan ha påvirkninger på verneverdiene skal publiseres på nettsiden for verneområdet.

Statsforvalterens kommentar: Det er ikke vanlig at mindre verneområder, slik som Saltstraumen, har egne nettsider, kun et faktaark i Naturbase. Alle verneområdevedtak fattet av Statsforvalteren kan leses i Miljøvedtaksregisteret.

Endring av verneforskrift

Erling Svensen mener at undervannsjakt bør bli forbudt i verneområdet. Man må i alle fall stoppe jakt på steinbit som er et lett bytte når de ligger månedsvise og passer på egg.

Erling Svendsen mener båttrafikken bør begrenses av hensyn til fuglelivet.

Forum for natur og friluftsliv mener det bør jobbes for å flytte den øvre grensen for vernet sånn at verneområdet også kan omfatte landareal der dette er hensiktsmessig.

Gunnar Lund mener at det er en svakhet med verneforskriften at høsting etter havressursloven er tillatt.

Gunnar Lund mener det er viktig å få på plass renseanlegg på kloakkutslipp fra Saltstraumen for å begrense forurensning til sjø og fare for kollaps i tareskogen. Lund viser til at det er estimert at rundt 200 000 turister besøker Saltstraumen årlig. Lund synes også det er et paradoks at private

som skal renovere eller bygge nytt toalett er pålagt å anlegge renseanlegg, hvis de ikke kan knytte seg til det kommunale avløpet og at kommunen kan slippe det grovrenset ut i sjøen.

Kapstø Velforeningen foreslår at det innføres et forbud mot bruk av blysluker.

NTNU mener at det ikke er noen tvil at forsøpling fra sportsfiske kommer i direkte konflikt med verneformålet. NTNU mener at når fiske så ettertrykkelig er ødeleggende for verneformålet må Statsforvalteren ta opp med Miljødirektoratet for å gjøre endringer i forskriften.

NTNU viser til at det i formålet med vernet står at vernet gjelder sjøbunnen. Saltstraumen var blant de første marine verneområdene som ble etablert. Senere har det vært vanlig at vernet gjelder «havoverflaten, vannkolonnen og sjøbunnen». Vi mener det er grunnlag for å gjøre endring i forskriften.

Nord Universitetet skriver at tilstanden til det marine økosystemet i Saltstraumen ser ut til å ha blitt dårligere over tid. I stedet for å vente til økosystemet forverres ytterligere, foreslår Universitetet å ta i bruk føre-var-prinsippet og innføre sterkere restriksjoner enn det forslaget som foreligger i forvaltningsplanen. Universitetet oppfordrer Statsforvalteren til å initiere til å prøve å få til et forbud mot all fiske i Saltstraumen marine verneområde som en prøveordning over et visst antall år. Prøveperioden må vare lengre enn fem år, basert på at det tar minst fem år å gjenopprette et økosystem. Universitetet foreslår prøveperiode på ti år, med en evaluering av forbudet i slutten av perioden. En slik ordning vil kreve en annen utforming av forvaltningsplanen. Det vil heller ikke være behov for tiltaksplan for rydding av snører og sluker. Informasjonstavler vil få delvis et annet innhold enn det som er foreslått i høringsutkastet. Forvaltningsplanen vil måtte inneholde et overvåkningsprogram av økosystemet i området for å få til en evaluering av effekten av fiskeforbud.

NIVA mener det kommer klart fram at forsøpling og spøkelsesfiske fra tapte liner og sluker er en stor forurensningskilde, som i tillegg skader verneverdiene. Det er også antatt at båttrafikk påvirker fugler i området negativt. Det burde komme tydeligere fram at unntakene fra vernebestemmelse mht fiske og båttrafikk utgjør viktige trusler mot verneverdiene og det burde bli stilt spørsmålstegn til om forskriften burde revideres mht. ny kunnskap om disse truslene.

Statsforvalterens kommentar: En forvaltningsplan må forholde seg til rammene gitt i verneforskriften. Endringer i verneforskrift er ikke et tema for forvaltningsplanen.